

Facts & Figures

over de lokale besturen n.a.v.
de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018

VBO

Verbond van
Belgische
Ondernemingen

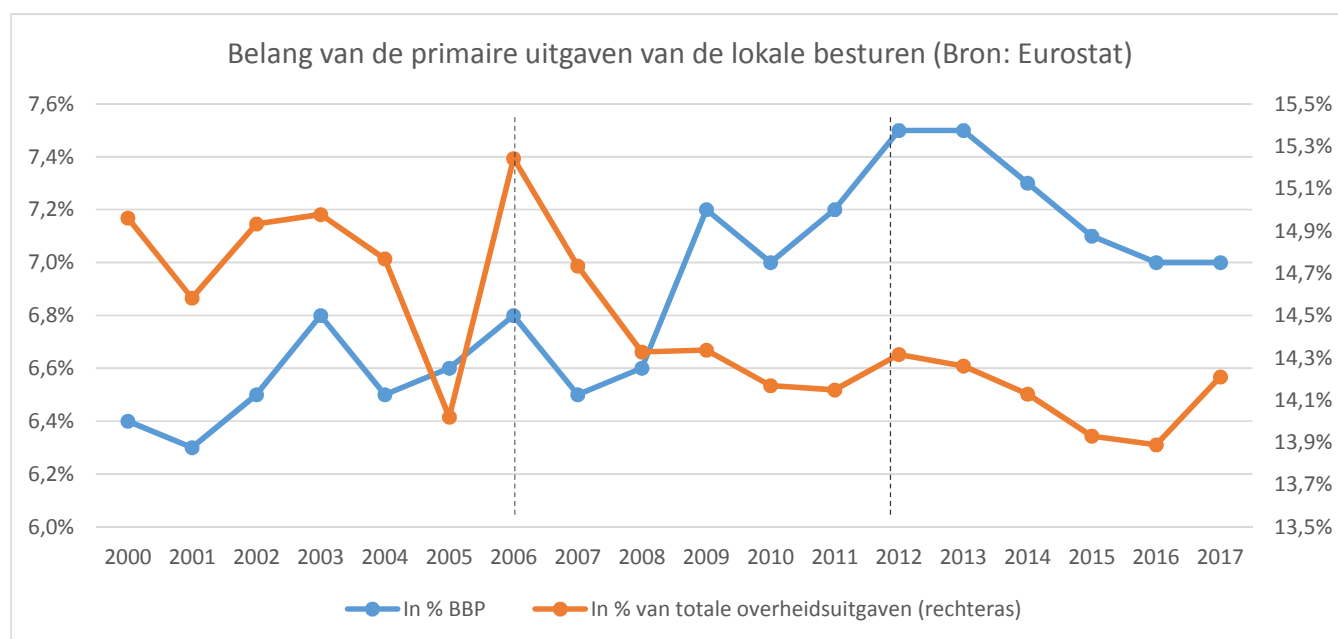

Facts & figures

De lokale overheden zijn een zeer belangrijke speler in ons land. De bevoegdheden die ze uitoefenen (infrastructuur, veiligheid enz.) hebben een significante impact op de economische ontwikkeling.

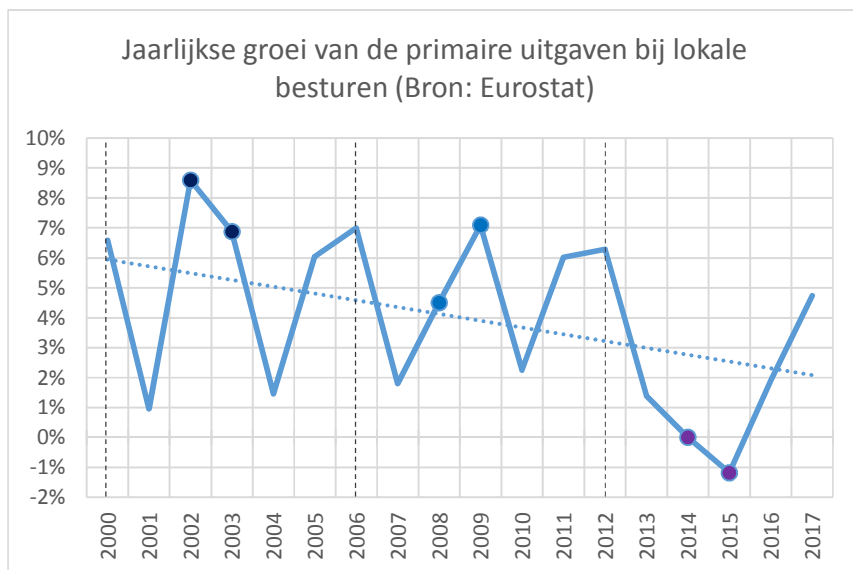
1. Lopende uitgaven = 31 miljard euro

In 2017 beliepen de primaire uitgaven van lokale overheden 31 miljard euro, tegenover 29 miljard in 2012, het jaar van de vorige verkiezingen. Hun aandeel in de primaire uitgaven van de hele publieke administratie daalde tussen 2012 en 2016 van 14.3% naar 13.9% maar knoopte in 2017 terug aan met het relatieve peil van het begin van de bestuursperiode (14.2%). Wat het bbp betreft, was het begin van de jaren 2000 gekenmerkt door de politiehervorming, die de uitgaven van de lokale overheden de hoogte in joeg, terwijl de bestuursperiode 2006-2012 de impact van de economische crisis onderging. Daarentegen daalden de primaire uitgaven van de lokale overheden met 0,5 procentpunt tussen 2012 en 2016 en bleven ze stabiel op 7% van het bbp in 2017.

Op te merken is dat de uitgavengroei die zich lijkt af te tekenen gematigd is. De jaarlijkse groei van de primaire uitgaven van de lokale overheden toont namelijk een neerwaartse trend

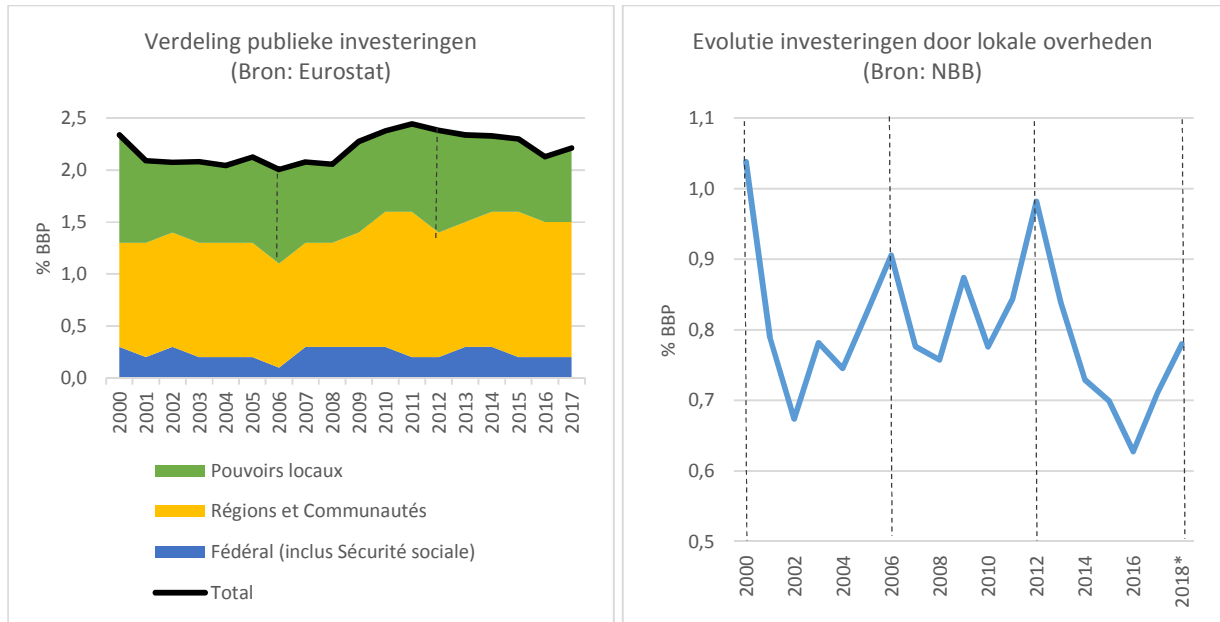
In jongste bestuursperiode zien we trouwens iets uitzonderlijks: stijgen de uitgaven historisch gezien relatief sterker in het tweede en derde jaar van de bestuursperiode, dan noteren we in de jaren 2014 en 2015 respectievelijk een nulgroei en zelfs een negatieve groei.

Al mogen we die dalende uitgaventrend algemeen gezien als positief beschouwen, moet wel nog blijken dat dit het gevolg is van een betere efficiëntie bij de lokale besturen. Ook is het interessant om zich te buigen over de vraag om welke uitgaven het gaat. Gaat het om investeringsuitgaven of om werkingsuitgaven?

2. Investerings = 3.1 miljard euro

De investeringen door lokale overheden zijn goed voor ongeveer een derde van de investeringen door de hele overheidsadministratie. Reden tot bezorgdheid is het feit dat de groei in deze bestuursperiode negatief was tot in 2016. De investeringen door lokale overheden beliepen 2,65 miljard euro in 2016 tegenover nog 3,81 miljard in 2012, of ruim 30% minder. Met de naderende verkiezingen gingen de investeringen in 2017 weer wat omhoog (3,11 miljard). Zoals hierboven aangestipt, is de laatste cyclus vrij atypisch omdat de investeringen historisch groeien in het midden van de bestuursperiode, wat niet het geval was in 2015. De Nationale Bank voorziet weliswaar een uitgavenstijging in 2018 (verkiezingsjaar), maar de lokale investeringen blijven toch op een zeer laag peil als percentage van het bbp. Dit historisch lage investeringspeil bij lokale besturen versterkt de verontrustende onderinvestering door de hele overheidssector van ons land.

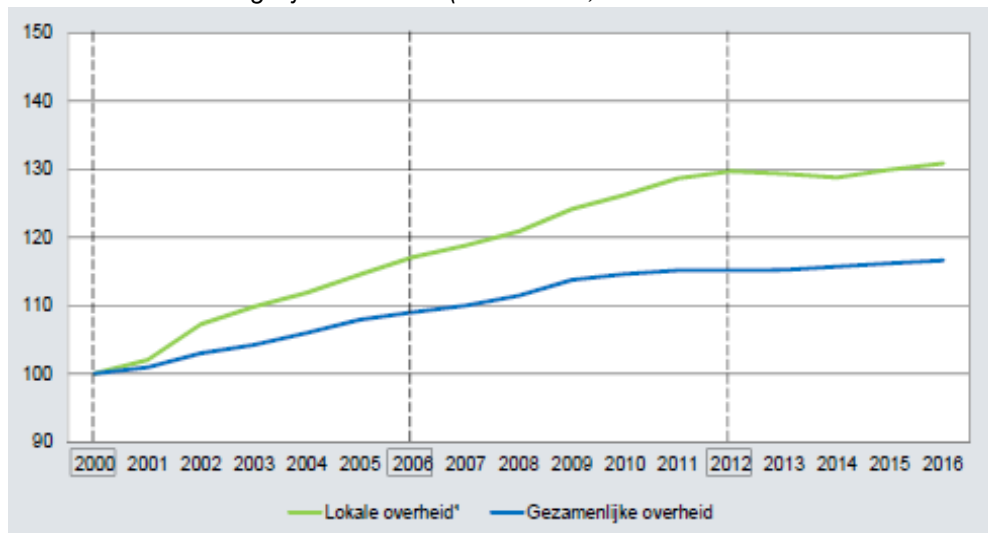

3. Tewerkstelling = 317.000 personen

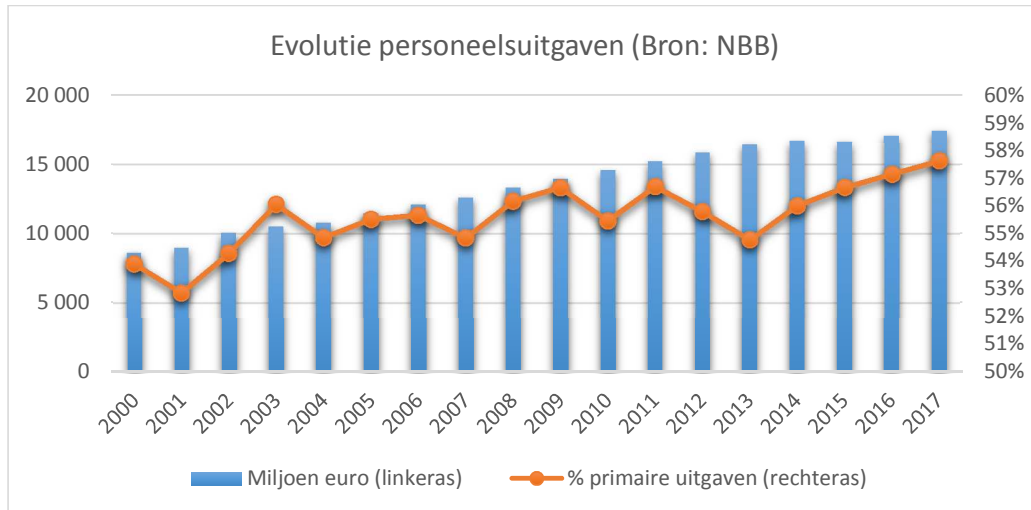
Volgens de Nationale Bank van België stelden lokale overheden in 2016 317.000 mensen tewerk, of ruim een derde van de totale werkgelegenheid bij de overheid. Dit is het gevolg van een sterke stijging van de tewerkstelling bij lokale overheden over de periode 2000-2012. Deze sterke stijging contrasteert met de meer gematigde stijging bij de hele overheid, met name naar aanleiding van de inspanningen van de federale overheid in de voorbije jaren. Sinds 2012 lijkt op lokaal niveau een zekere stabilisering te zijn opgetreden, maar dit moet nog bevestigd worden in de tijd.

Evolutie tewerkstelling bij de overheid (2000 = 100; bron: NBB)

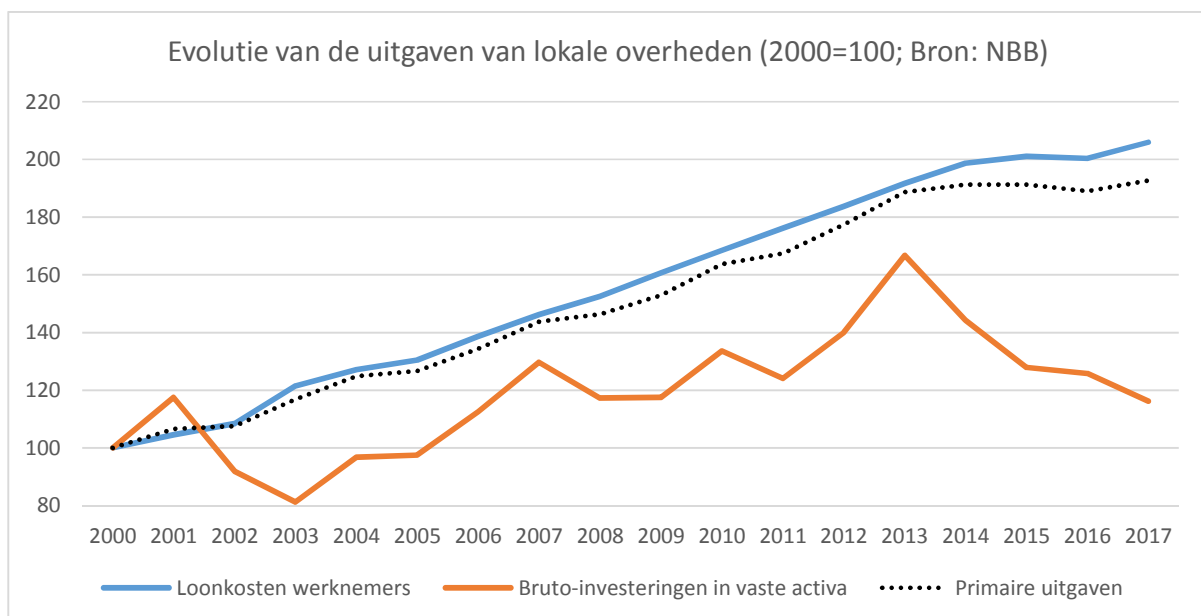

Gezien de omvang van de publieke tewerkstelling op het lokale niveau, is het niet verbazend dat de uitgaven voor de lonen van het personeel de grootste uitgavenpost zijn. In 2017 waren die goed voor zowat

58% van de primaire uitgaven, een relatief niveau dat ongezien was sinds het jaar 2000. In 2017 beliepen de personeelsuitgaven 17,3 miljard euro, waarvan 31% naar onderwijs ging, 18% naar openbare orde en veiligheid, 17% naar de algemene werking en 13% naar sociale bescherming.

Om terug te komen op onze eerdere vraag waar de daling van de primaire uitgaven zich juist voordoet, kunnen we dus bevestigen dat die vooral ten koste gaat van de kapitaaluitgaven, en meer bepaald de investeringsuitgaven.

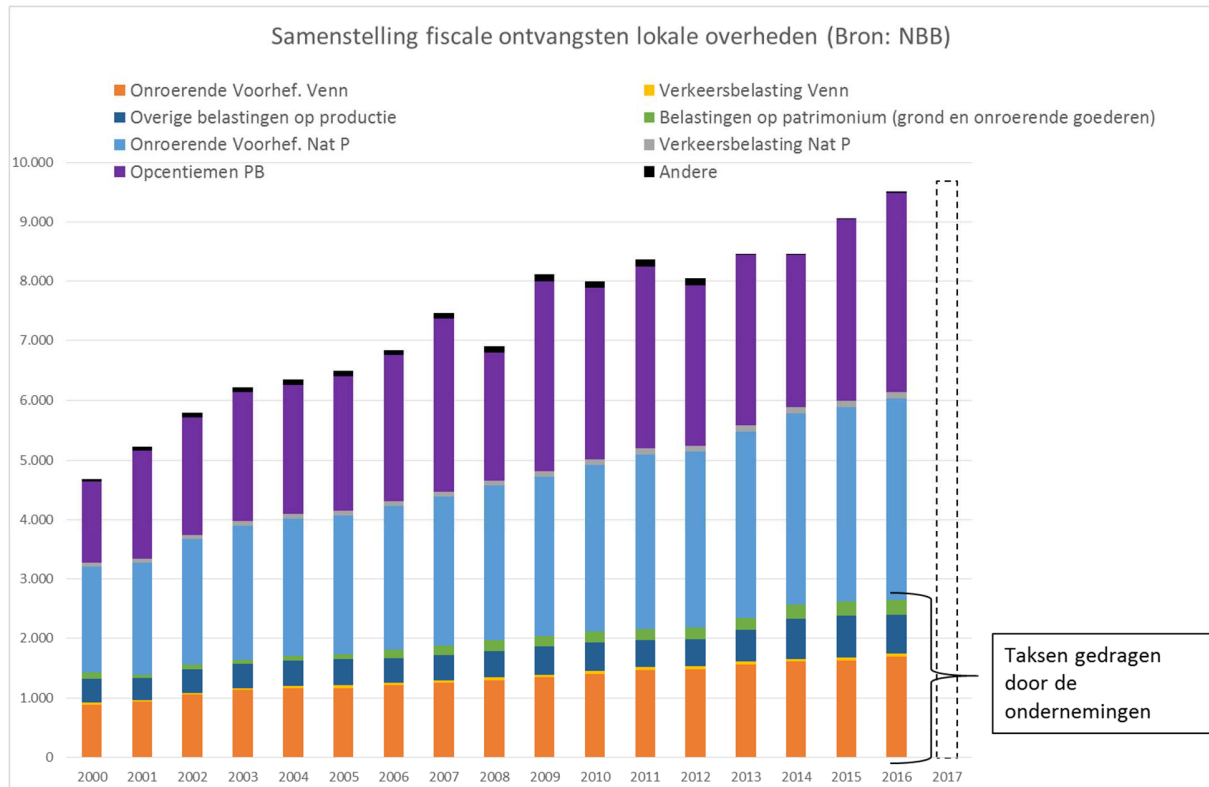

Op te merken valt ook dat de loonkosten sterker zijn gestegen dan de tewerkstelling door de hervorming van de financiering van het pensioenstelsel voor de statutaire ambtenaren bij de lokale besturen die werd doorgevoerd in 2012. Het nieuwe pensioenbijdragesysteem heeft de sociale bijdragen voor werkgevers sterk doen stijgen.

4. Belastingontvangsten = 9,5 miljard euro

Om hun uitgaven te financieren, kunnen de lokale overheden rekenen op ontvangsten van diverse aard: overdrachten van andere overheden (46% van de totale ontvangsten), niet-fiscale ontvangsten (o.a. de opbrengst van de verkoop van goederen en diensten –22% van het totaal) en fiscale ontvangsten (31% van het totaal). Zoals onderstaande grafiek illustreert, stijgen die laatste constant, tot 9,5 miljard euro in 2016. De ondernemingen dragen voor ongeveer 30% (of 2,6 miljard euro) bij aan die ontvangsten. Ook in 2017 stegen de fiscale ontvangsten verder, tot 9,7 miljard euro.

Op basis van deze gegevens moet de doelstelling voor de volgende bestuursperiode zijn om de efficiëntie van de overheidsuitgaven verder te verbeteren, of anders gezegd: een maximale welvaart voor allen te garanderen met een minimum aan middelen.